

Unga med vissa typer av beteenden kan hamna snett i livet.

En liten grupp riskerar att utveckla psykopatiska personlighetsdrag som vuxna.

Det visar ny svensk forskning.

Ungdomar med vissa problematiska beteenden löper ökad risk att bli våldsamma och kriminella om de inte får hjälp tidigt i livet.

En ny svensk studie vid Uppsala universitet har tittat närmare på två sorters problematik hos tonåringar.

I studien skiljde man på två beteenden:

► Utagerande beteendeproblem, som innebär: Aggressivitet, protest mot vuxnas krav, normbrott, impulsivitet och hyperaktivitet.

► Antisociala beteenden, som innebär: Bristande empatiförmåga, låg känsla av skuld eller ånger över normbrytande beteende.

– Det är viktigt att påpeka att bägge dessa beteenden förekommer i olika grad, från inte alls till relativt höga nivåer, i alla ungdomsgrupper. I studien hängde graden av antisociala beteenden i viss utsträckning samman med graden av utagerande beteenden, säger Karin Brocki, en av författarna till studien samt docent vid institutionen för psykologi och Uppsala Barn- och BabyLab.

Fick se obehagliga bilder

I studien följdes 90 helt vanliga ungdomar, flickor och pojkar i 16-årsåldern. Tjejerna och killarna fick göra olika tester som mätte minne, impuls kontroll, IQ samt hur de reagerade känslomässigt när de tittade på obehagliga bilder. Bilderna kunde föreställa en närbild på en pistol riktad mot en själv eller ett gråtande barn.

De ungdomar som var mest utåtagerande presterade lägre på testerna som mätte intelligens och minne, men de reagerade med obehag när de tittade på bilderna. Vilket kan ses som en normal reaktion.

De som däremot hade höga nivåer av antisocialt beteende presterade väl på minnes- och IQ-testerna, men däremot visade de låga nivåer av känslomässig reaktion när de tittade på bilderna.

Just bristande empati och medkänsla är kännetecknen på psykopatiska drag.

Barn i den här gruppen riskerar alltså att bli psykopater som vuxna?

– Jag vill inte uttala mig kategoriskt men låg empati med andras belägenhet är ju kopplat till den typen av problem som man kan se att vuxna med psykopatiska drag har, säger Karin Brocki.

Kan hamna snett

Tidigare forskning har visat att barn och unga som har höga nivåer av både aggressivitet och brist på empati löper högre risk än andra att begå brott och utveckla ett antisocialt beteende som vuxna.

– Eftersom dessa barn har bristande impuls kontroll och dessutom inte kan hämma sina impulser kan de lätt komma in på fel spår i livet. De kan handla om att de inte utbildar sig, kommer in i fel typer av umgänge, kriminalitet, drogmisbruk och till slut hamna utanför samhället.

Beteendeproblemen kan ha många olika orsaker, som stress, problem i hemmet eller neurologiska problem.

– Det är viktigt att förstå de bakomliggande faktorerna för att de ska få rätt insatser.

Vad finns det för olika behandlingar?

– Det finns inte så mycket riktat stöd i dag, det finns föräldrautbildningar för barn med utåtagerande problem, annars ser vi att medicinering ökar rejält till dessa grupper av unga.

Forskning visar att föräldraträningsprogram (till exempel time out vid normbrytande beteenden) inte fungerar särskilt bra på ungdomar med både utåtagerande och antisocial problematik.

– I stället verkar ett positivt familjeklimat med värme i relationerna ha en positiv påverkan på antisociala beteenden, vilket ligger i linje med våra resultat som pekar på att fokus bör ligga på empatiträning.

Vad kan jag som förälder göra?

– Om man är bekymrad över sitt barn, ta kontakt med kurator eller BVC. Det finns en del litteratur att läsa också. Martin Forsters "Fem gånger mer kärlek" och "Jag törs inte men gör det ändå" är bra böcker om uppfostran.